

STRESZCZENIE

Wyniki dotychczasowych badań pokazują, że osoby z kultur kolektywistycznych vs. indywidualistycznych różnią się poziomem trafności rozpoznawania ekspresji mimicznych. Przy czym dotychczasowe badania były prowadzone przede wszystkim na populacji Amerykanów i Japończyków. Oprócz pochodzenia, istotnym czynnikiem wpływającym na rozpoznawanie emocji są style więzi. Mają one charakter uniwersalny. Natomiast kontekst kulturowy wpływa na ich dystrybucję oraz konsekwencje jakie mogą wywoływać. Coraz więcej w literaturze mówi się również o metodach mających na celu zwiększenie trafności rozpoznawania emocji. Jedną z nich jest zmiana sposobu skanowania twarzy w trakcie rozpoznawania ekspresji mimicznych.

Celem zaprezentowanych w pracy badań było sprawdzenie jaką rolę w rozpoznawaniu ekspresji mimicznych odgrywają pochodzenie, style więzi, oraz sposób skanowania twarzy. Weryfikowano również czy istnieje możliwość poprawienia trafności rozpoznawania ekspresji mimicznych w grupie osób wykazujących trudności w tym obszarze.

W tym celu wykonano trzy badania w modelu eksperymentalnym. Konstrukcje eksperymentów od strony teoretycznej opierały się na Teorii Psychiczych Reprezentacji Emocji opracowanej przez Maruszewskiego i Zdankiewicz-Ścigałę. Teoria ta zakłada, że wiedza dotycząca emocji jest zapisana na trzech poziomach: obrazowym, werbalnym i abstrakcyjnym. Poziom obrazowy zawiera informacje dotyczące wyglądu ekspresji mimicznej, werbalny zawiera nazwy emocji, a poziom abstrakcyjny dotyczy wiedzy na temat sytuacji w których występują określone emocje.

W pierwszym badaniu sprawdzano różnice między Polakami a Mongołami w rozpoznawaniu ekspresji mimicznych. W kolejnym weryfikowano czy między Polakami i Mongołami istnieją różnice w dystrybucji stylów więzi oraz czy pochodzenie może moderować

relację pomiędzy stylami więzi a poziomem trafności rozpoznawania ekspresji mimicznych. W trzecim badaniu, które było przeprowadzone tylko na polskiej próbie, analizowano czy osoby mające bezpieczne vs. pozabezpieczne style więzi różnią się sposobem skanowania twarzy w trakcie rozpoznawania emocji. Do weryfikacji tej tezy użyto eye-trackera. Sprawdzano także czy aktywacja bezpiecznego stylu więzi może przyczynić się do zmiany sposobu skanowania twarzy i wzrostu trafności rozpoznawania ekspresji mimicznych w grupie osób z pozabezpiecznymi stylami.

Przeprowadzone badania wskazują, że pochodzenie wpływa na trafność rozpoznawania ekspresji mimicznych. Wbrew przewidywaniom między Polakami a Mongołami nie występowały różnice w nasileniu stylów więzi. Wykazano natomiast, że w grupie mongolskich studentów wyższe nasilenie unikania w relacji wiązało się z mniej trafnym rozpoznawaniem ekspresji mimicznych. Natomiast w grupie polskich studentów zależność ta była dodatnia. Osoby z bezpiecznymi i pozabezpiecznymi stylami więzi nie różniły się sposobem skanowania twarzy. Aktywacja bezpiecznego stylu więzi nie przyczyniła się do wzrostu trafności rozpoznawania ekspresji mimicznych. Wpłynęła natomiast na sposób skanowania twarzy w grupie osób z pozabezpiecznymi stylami więzi. Osoby te w mniejszym stopniu koncentrowały się na obszarze wokół ust w trakcie rozpoznawania ekspresji strachu i złości.